

Vergaderjaar 2019–2020

34 677

Wijziging van de Wet toezicht accountantsorganisaties, het Burgerlijk Wetboek en enige andere wetten op het terrein van accountantsorganisaties en het accountantsberoep in verband met het versterken van de governance van accountantsorganisaties (Wet aanvullende maatregelen accountantsorganisaties)

Nr. 22

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 januari 2020

Bijgaand bied ik u de evaluatie van de Accountantskamer aan die ik heb laten uitvoeren door onderzoeksbureau Kwink Groep¹. De Accountantskamer is sinds 1 mei 2009 belast met de tuchtrechtspraak in eerste aanleg voor accountants. De Accountantskamer behandelt klachten over accountants ten aanzien van de uitoefening van hun beroep en wordt facilitair ondersteund door de rechtbank Overijssel. In de evaluatie is gekeken: i) naar het functioneren van de Accountantskamer en ii) of financiering met publieke middelen nog in de rede ligt.

Samenvattend concluderen de onderzoekers dat de Accountantskamer de bij haar aanhangig gemaakte klachten kwalitatief hoogstaand afhandelt en er door haar jurisprudentie aan bijdraagt dat de beroepsgroep bij zijn handelen het maatschappelijke belang en de fundamentele beginselen van goede beroepsuitoefening voor ogen houdt. Tegelijkertijd constateren de onderzoekers dat er ruimte is voor verbetering ten aanzien van de kwetsbaarheden in de organisatie, de doorlooptijden, de op te leggen maatregelen en de publieke uitstraling. Tot slot concluderen de onderzoekers dat financiering van de Accountantskamer met publieke middelen nog in de rede ligt.

Hieronder schets ik per onderzoeksthema de bevindingen van de onderzoekers. Daarbij geef ik ook aan tot welke concrete vervolgstappen deze bevindingen aanleiding geven.

Functioneren van de Accountantskamer

Terugkijkend op de periode sinds 2009 constateren de onderzoekers dat de Accountantskamer afdoende geëquipeerd is om haar missie te

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

vervullen en invulling heeft gegeven aan haar missie. De Accountantskamer wordt gezien als deskundig, gezaghebbend en onafhankelijk. De uitspraken van de Accountantskamer zijn kwalitatief hoogwaardig en de Accountantskamer draagt via haar jurisprudentie bij aan de verdere ontwikkeling van het accountantsberoep door het uitleggen en duiden van open normen in wet- en regelgeving. Ook wordt geconstateerd dat de uitspraken van de Accountantskamer een preventieve/afschrikwekkende werking hebben.

De onderzoekers noemen de volgende verbetermogelijkheden:

Doorlooptijden

De gemiddelde doorlooptijd van klachten bij de Accountantskamer is toegenomen van gemiddeld 219 dagen in 2013 naar een gemiddelde van 310 dagen in 2018. De onderzoekers doen concrete aanbevelingen om de duur van de doorlooptijden te verbeteren, zoals meer inzicht in en sturing op de doorlooptijden, formuleren van een interne norm en het toevoegen van een accountant-secretaris aan de formatie van de Accountantskamer in navolging op de reeds lopende pilot.

De voorzitter van de Accountantskamer heeft het verder terugbrengen van de doorlooptijden als speerpunt benoemd. Er zijn reeds een aantal verbetermaatregelen getroffen in het managementsysteem om het inzicht en de sturing te verbeteren. Ten aanzien van de bezetting van de Accountantskamer wordt op dit moment onderzocht hoe de structurele inbedding van de accountant-secretaris kan plaatvinden. Tevens ligt er reeds een ontwerpvoorstel ter consultatie² om meer rechterlijke leden te kunnen toevoegen aan de Accountantskamer.

Publieke uitstraling

De jurisprudentie van de Accountantskamer wordt op verschillende manieren verspreid onder de beroepsgroep. Bijvoorbeeld via online publicaties en vakmedia. De onderzoekers constateren dat gesprekspartners «buiten» de Accountantskamer tevreden zijn met het bestaan van de Accountantskamer en de wijze waarop haar jurisprudentie bijdraagt aan het maatschappelijke belang. Over de publieke uitstraling van de website van de Accountantskamer is het oordeel echter kritisch. De onderzoekers zijn van mening dat de uitstraling van de website van de Accountantskamer contrasteert met de deskundigheid van de Accountantskamer en de kwaliteit van de uitspraken. Tevens zijn er door geïnterviewden kritische kanttekeningen gemaakt bij het feit dat de Accountantskamer de jaarverslagen na 2011 niet meer publiek toegankelijk heeft gemaakt.

De voorzitter van de Accountantskamer heeft toegezegd hier werk van te maken. De publieke uitstraling zal worden verbeterd door te investeren in een huisstijl die kan worden gebruikt voor alle communicatiemiddelen en het publiekelijk toegankelijk jaarverslag wordt met ingang van 2020 geherintroduceerd.

Punitieve maatregelen

Het instrumentarium van de Accountantskamer bestaat nu uit punitieve maatregelen. De onderzoekers merken op dat kan worden onderzocht of andere type maatregelen tevens kunnen bijdragen aan het bevorderen van de kwaliteit van de beroepsuitoefening. Een genoemde mogelijkheid

² Wijzigingswet financiële markten 2021.

is het opleggen van een «kwaliteitsondersteunende maatregelen». De accountant wordt dan bijvoorbeeld verplicht om een bepaalde cursus te volgen alvorens de Accountantskamer overgaat tot het opleggen van een punitieve maatregel.

In hoeverre de Accountantskamer in de toekomst de mogelijkheid moet krijgen om kwaliteitsondersteunende maatregelen op te leggen, zal ik bezien mede in het licht van het rapport van de Commissie toekomst accountancysector, dat eind deze maand zal verschijnen.

Kwetsbaarheden organisatie

Vooruitkijkend merken de onderzoekers op dat er een kwetsbaarheid zit in de kleine omvang van de organisatie. Een klacht wordt altijd behandeld door zowel rechterlijke leden als accountantsleden. De aan de Accountantskamer verbonden accountantsleden worden bij toerbeurt gevraagd. De rechterlijke leden worden door rechtbanken gedetacheerd bij de Accountantskamer. De personeelstekorten bij de rechterlijke macht, de behoefte bij de Accountantskamer naar rechters met financieel-juridische expertise en de afhankelijkheid van de «flexibele» schil van accountantsleden maken de Accountantskamer volgens de onderzoekers kwetsbaar. De onderzoekers schetsen mogelijke structuuraanpassingen om deze kwetsbaarheden te ondervangen.

De voorzitter van de Accountantskamer herkent de geschetste kwetsbaarheid en heeft met de rechtbank Overijssel nadere afspraken gemaakt om die te ondervangen. De rechtbank Overijssel is bereid gevonden om te zorgen dat er genoeg rechterlijke, administratief en juridisch ondersteunende medewerkers beschikbaar zijn die gespecialiseerd zijn in complexe financiële geschillen en gedetacheerd kunnen worden bij de Accountantskamer. Daarnaast wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn om een accountant in vaste dienst aan de Accountantskamer toe te voegen. Hiermee is de genoemde kwetsbaarheid uit het evaluatierapport in de ogen van de voorzitter van de Accountantskamer afdoende gedekt. Ik kan mij hierin vinden en zie geen reden om aanvullende maatregelen te nemen.

Financieringsvorm

Voor de oprichting van de Accountantskamer werd het tuchtrecht uitgevoerd door de Raden van Tucht en bekostigd door de beroepsgroep zelf. Met de invoering van de Accountantskamer zijn de eerdere Raden van Tucht opgeheven en is gekozen voor bekostiging met publieke middelen. In 2018 kwamen de kosten neer op € 1.209.953,-. De onderzoekers geven aan dat er valide argumenten zijn voor zowel financiering door de staat (gelet op het publieke belang van het tuchtrecht), als voor financiering door de beroepsgroep zelf (gelet op het profijtbeginsel). Nu voor beide wat te zeggen valt, zou volgens de onderzoekers gedacht kunnen worden aan een tussenvorm: financiering door zowel de staat als de beroepsgroep. Echter, de onderzoekers wijzen deze tussenvorm van de hand. De administratieve lasten voor alle betrokken partijen, die zouden voortvloeien uit deelfinanciering door de beroepsgroep, wegen niet op tegen de beperkte omvang van de kosten van het accountantstuchtrecht.

Ik kan mij in de conclusie van de onderzoekers vinden en ben dan ook niet voornemens om de wijze van bekostiging van de Accountantskamer aan te passen.

Conclusie

Ik ben tevreden met dit gedegen onderzoek en de inzichten uit het onderzoeksrapport. De rechtsprekende basis van de Accountantskamer is stevig en de verbetermogelijkheden zijn concreet. De voorzitter van de Accountantskamer heeft aangegeven open te staan voor deze verbetermogelijkheden en is daar ook actief mee aan de slag gegaan. Ik zie deze stappen met vertrouwen tegemoet.

De Minister van Financiën,
W.B. Hoekstra